

Universitat
de les Illes Balears

Títol: Pla de Coeducació a l'Institut d'Educació Secundària Josep Miquel Guàrdia.

NOM AUTOR: Alba Berney Pérez

Memòria del Treball de Fi de Màster

Màster Universitari de Formació del Professorat
(Especialitat/Itinerari de Geografia i Història)

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2018-2019

Data 14 de juliol del 2019

Nom Tutor del Treball Susana Febrer Cardona

RESUM I PARAULES-CLAU

El present treball situa el debat entorn a la coeducació a Espanya respecte a un centre educatiu, oferint un pla de coeducació amb diversos objectius i actuacions. Primerament, oferim una breu història de la coeducació a l'Estat Espanyol, així com una revisió de les lleis més importants en relació a la coeducació a Espanya i a les Illes Balears. A continuació, incloem el Pla de Coeducació en concret, assenyalant principis, eixos d'actuació, objectius i accions, dissenyats per a la seva implementació en un centre educatiu concret com és l'IES Josep Miquel Guàrdia d'Alaior (Menorca) per a un període de quatre anys (2019-2023). Totes les accions incloses pretenen superar les mancances identificades al centre pel que fa a la coeducació a partir de l'observació directa i les respostes obtingudes d'una entrevista realitzada a la coordinadora de la Comissió de Convivència i Coeducació del centre educatiu esmentat.

Finalment, i conscients que el Pla requereix tot un desplegament d'activitats, programes i propostes per dur a terme cadascuna de les accions, s'inclouen en aquest treball dues propostes didàctiques, és a dir, dues activitats que poden servir per portar a terme dues de les vint-i-quatre accions que s'inclouen en el Pla: una activitat d'introducció de la perspectiva de gènere en el currículum de l'assignatura d'Història (acció 12) i una activitat per realitzar el dia contra la violència de gènere (acció 18). En aquest sentit, també podem trobar a l'apartat de Recursos un seguit de recursos destinats a orientar les accions i activitats, referents a pàgines web d'entitats que treballen en l'àmbit de la coeducació i que ens poden oferir exemples d'activitats per portar a la pràctica.

En definitiva, teniu a les mans una proposta de Pla de Coeducació de centre amb un seguit de mesures i accions amb exemples clars per tal d'impulsar la creació d'un centre que funcioni segons els principis de la coeducació.

Paraules clau:

Coeducació, feminisme, igualtat d'oportunitats, visibilització, col·lectius LGTBI.

ÍNDIX

1. OBJECTIUS DEL TREBALL.....	2
2. ESTAT DE LA QÜESTIÓ.....	4
2.1 BREU HISTÒRIA DE LA COEDUCACIÓ A ESPANYA.....	4
2.2 MARC NORMATIU.....	9
2.3 ESTAT DE LA COEDUCACIÓ AL CENTRE.....	18
3. PLA DE COEDUCACIÓ DE L'IES JOSEP MIQUEL GUÀRDIA D'ALAIOR (2019-2022).....	23
3.1 PRINCIPIS FONAMENTALS.....	23
3.2 EIXOS DEL PLA DE COEDUCACIÓ.....	25
Eix 1. Introducció de la coeducació com a model educatiu del centre.....	25
Eix 2. Relacions igualitàries i paritat al centre.....	26
Eix 3. Llenguatge i comunicació.....	27
Eix 4. Professorat.....	29
Eix 5. Orientació professional i acadèmica.....	30
Eix 6. Visibilització.....	31
Eix 7. Espais.....	32
Eix 8. Educació afectivo-sexual i coeducació.....	33
4. CONCLUSIONS.....	36
5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	39
6. BIBLIOGRAFIA.....	40
7. RECURSOS.....	41
ANNEXOS.....	43

1. OBJECTIUS DEL TREBALL

En aquest treball ens proposem realitzar un Pla de Coeducació per a l'institut d'educació secundària Josep Miquel Guàrdia, on vàrem cursar l'educació secundària i en el qual hem realitzat les pràctiques del Màster de formació del professorat aquest curs.

Partim de la idea que l'aplicació de la coeducació en els centres educatius és un dels grans reptes de l'educació en l'actualitat, donat que està relacionat amb una de les deficiències de l'escolarització des de la seva democratització, la inclusió de les dones i de la seva cultura en l'educació, i també es relaciona amb el moviment feminista i les seves reivindicacions de millora de les condicions de les dones en el món actual, amb les noves masculinitats en el cas dels homes i amb les reivindicacions del col·lectiu LGTBI. Visibilitzar tots aquests col·lectius en el món de l'educació ens sembla de caràcter urgent, integrant-los en la vida dels centres escolars i oferint espais per a la seva representació.

En aquest treball oferim un estat de la qüestió compost per un anàlisi de la coeducació a l'estat espanyol, una revisió de les lleis fonamentals en matèria d'educació en relació a la coeducació i un anàlisi del centre per al qual es dissenya aquest pla amb l'objectiu de situar el debat de la coeducació en l'actualitat i respecte al centre en el qual s'ubica el Pla.

També incloem un apartat en el qual apareixen els principis del Pla així com els eixos de treball i les seves actuacions, destinades a introduir la coeducació com a pla del centre, amb el qual actualitzar i millorar el seu funcionament respecte a la perspectiva de gènere i la coeducació.

Finalment, incloem dues mostres d'activitats per facilitar el desenvolupament de dues accions incloses en el Pla, així com també s'inclouen recursos que ofereixen diverses activitats amb l'objectiu de facilitar el seu desenvolupament i aplicació.

Per tant, un dels objectius d'aquest treball és ubicar el debat entorn a la

coeducació en l'actualitat, a nivell de reflexió i respecte a la normativa actual, per tal de contextualitzar el Pla en els discurs més ampli de la coeducació en l'actualitat. En aquest àmbit també ubiquem l'anàlisi de la situació del centre respecte a les mesures portades a terme en l'àmbit de la coeducació, per tal de poder oferir un seguit d'actuacions més relacionades amb la realitat del centre.

Però l'objectiu principal del treball el trobem en el seguit d'eixos, objectius i accions que trobem en el Pla, donat que en ells trobem el gruix del document, tot un seguit de mesures encaminades a introduir la coeducació en el funcionament del centre, per tal de fer real la igualtat d'oportunitats de dones i homes en el sistema educatiu, tant de l'alumnat com del personal treballador del centre, visibilitzar la cultura de les dones i les seves aportacions a la creació cultural, així com també visibilitzar el col·lectiu LGTBI, les noves masculinitats i noves formes familiars, donant importància a les problemàtiques d'aquests col·lectius en l'actualitat i representació a la diversitat que existeix en l'actualitat en aquests àmbits.

2. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2.1 BREU HISTÒRIA DE LA COEDUCACIÓ A ESPANYA

Durant molts de segles no es va parlar de coeducació, de fet l'eclosió en l'ús d'aquest terme i en la discussió sobre la seva aplicació pràctica i real ens remet a ben entrat el segle XX. Així, segons l'autora Marina Subirats (2017)¹ a causa de la influència de les religions a les societats durant molts de segles va imperar una visió segons la qual dones i homes eren i tenien que ser molt diferents, donat que tant la seva naturalesa com la seva funció social així ho exigien. En l'àmbit de l'educació, tot i que la transmissió de sabers, creences, hàbits, llenguatge, etc. sempre ha existit tant per a les nenes com per als nens, allò que entenem per educació, vinculada a la transmissió de coneixements per part d'una persona professional, es va pensar només per als nens i tampoc per a tots, donat que en un principi estava només destinada a les classes socials altes o, en tot cas, hi havia molta diferència entre l'educació que rebien les diverses classes socials. Aquest fet perdura en l'actualitat, donat que trobem moltes diferències entre els diversos nivells educatius i itineraris formatius segons les diverses classes socials. Ara bé, la diferència radica en què en l'actualitat existiria cert consens en què això no hauria de ser així i tots hauríem de tenir un accés igualitari a l'educació.

Per tant, durant molt de temps, tant si eres pobre com si eres dona no es considerava necessari que rebessis una educació. En el cas de les dones, l'aprenentatge es realitzava principalment mitjançant l'observació i la participació en el que feien les dones a casa i es desaconsellava qualsevol altre aprenentatge, arribant a argumentacions segons les quals els coneixements escolars podien perjudicar l'úter i l'embaràs, funció en aquell moment considerada primordial en les dones, tractant-se de creences que van ser

1 Marina Subirats (2017): 1. Qué entendemos por coeducación: las diversas fases de un largo proceso. A: Coeducación: Apuesta por la libertad.

vigents durant el segle XIX.

Haurem d'esperar fins al segle XVIII per veure la creació de les primeres escoles de nenes, creades amb la fi que les nenes pobres poguessin aprendre algun ofici amb el qual ajudar a la supervivència de la família. En aquest moment, estem parlant d'escoles de nenes, és a dir, d'escoles segregades per a nenes i per a nens que van existir durant tot el segle XIX i bona part del segle XX. Aquestes escoles no només es trobaven en edificis diferents sinó que en elles també el que s'ensenyava era diferent: els nens aprenien lectura i escriptura, aritmètica, gramàtica, història i geografia, tot sabers considerats rellevants o importants, mentre que en el cas de les nenes l'aprenentatge era de caràcter molt més senzill: aprenien a resar i cosir, de manera que no hi havia cap seguretat que les nenes en acabar aquest període sapiguessin llegir i escriure, fet pel qual fins a ben entrat el segle XX les taxes d'analfabetisme femení van ser molt altes, molt més que en el cas dels homes. El fet que les nenes i noies no rebessin una educació, a la vegada justificava la incapacitat de les dones per ocupar-se de treballs de certa complexitat així com també confirmava la creença segons la qual les dones no estaven capacitades per a l'estudi ni per al raonament abstracte.

El segle XIX serà una etapa marcada per un intens debat educatiu, i des del 1812, any en què va ser presentat l'Informe Quintana a les Corts de Cadis, es deixarà clar l'objectiu educatiu per aquest segle: una educació per a tothom, encara que aquest "tothom" no inclourà les dones i haurem d'esperar encara molts anys perquè s'introdueixi la discussió sobre l'educació femenina. Però el principi d'igualtat en educació ja estarà introduït, fet que farà que cada vegada sigui més difícil excloure a la meitat de la població de l'educació. Però haurem d'esperar fins al darrer quart de segle perquè els sectors més il·lustrats de la societat comencin a reivindicar l'entrada de les dones en el batxillerat i la universitat, nivells educatius fins al moment prohibits per a elles. Va ser la "Institución Libre de Enseñanza" qui va legitimar el dret de les dones a l'educació, inclosa l'educació superior.

Així, en aquest moment, ja comencen les reivindicacions dels sectors més

cultes de la societat espanyola per una educació igualitària, entesa en aquell moment com que les nenes i els nens anessin a les mateixes escoles i que l'educació es fes sobre les mateixes bases. Així, en aquell moment el primer pas per a la coeducació era que nens i nenes anessin a les mateixes escoles, és a dir, la coeducació va començar per reclamar l'educació mixta, si bé aquests dos termes no signifiquen el mateix, aquesta diferència serà discutida ja durant el segle XX.

Així el moviment coeducatiu que reclamava unificar les escoles per a nenes i nens va agafar impuls durant els primers anys del segle XX en el context del moviment de renovació pedagògica que es va produir en aquests anys, especialment important a Catalunya. En aquests anys totes les corrents pedagògiques renovadores, tant les que provenien inspirades per ideologies provinents de les classes acomodades com les que van sorgir d'ideòlegs de la classe treballadora coincidien en el principi coeducador. En aquest moment trobem escoles mixtes, tant a les creades pel Patronat Escolar de l'Ajuntament de Barcelona com les inspirades en la pedagogia de Ferrer i Guàrdia i l'Escola Moderna. En aquestes escoles les nenes i nens compartien aules, activitats i matèries d'estudi, encara que també realitzaven activitats de forma segregada, com tallers, classes de costura o de treballs domèstics.

Però en qualsevol cas, es tractava d'escoles d'avantguarda i innovadores en molts aspectes, no només en aquest. Mentre que la major part d'escoles públiques i religioses seguien segregant l'alumnat en escoles per a nenes i escoles per a nens.

S'haurà d'esperar a la II República i a l'arribada del seu primer ministre d'Instrucció Pública, Marcelino Domingo, per a que el principi de coeducació sigui aplicat a tota l'escola pública, iniciant la conversió de l'escola segregada a l'escola mixta, essent una de les reformes primordials que es va dur a terme en aquell període que va motivar protestes per part de l'Església i dels sectors més conservadors de la societat.

Però com tots sabem, la II República no va tenir el temps suficient per implantar la transformació de l'educació espanyola, i l'aixecament militar del

juliol del 1936 va posar fi als processos de canvi que s'havien iniciat, com l'educació mixta en els instituts d'educació secundària i a primària. A partir de 1938, amb les lleis educatives franquistes emeses a Burgos, es va produir el retrocés en les zones dominades pels feixistes, prohibint totalment la coeducació.

I així comencen els llargs anys del franquisme durant els quals es produirà un retrocés en els progressos que tants anys havien costat, essent en molt casos aniquilats, retrocés del qual trigarà en alguns casos trenta anys en recuperar-se i en altres casos, caldrà esperar fins als anys vuitanta amb la recuperació de la democràcia. Durant aquests anys es va ressentir greument el dret a l'educació de les dones espanyoles, fet que es pot il·lustrar amb unes taxes d'analfabetisme altíssimes i un accés molt limitat als estudis universitaris.

En aquest sentit la “Ley General de Educación” (LGE) de l'any 1970 suposarà un salt qualitatiu, donat que es va realitzar quan el règim franquista començava a declinar i noves necessitats l'impulsaven a canviar moltes coses en l'àmbit educatiu. Amb aquesta llei es va obrir el camí a l'escola mixta en les escoles públiques, també a algunes privades i inclús religioses. Tot i així algunes van continuar funcionant segons el principi de segregació, i així fins l'actualitat en la que algunes perduren.

La generalització de l'escola mixta ha suposat un gran impuls respecte al progrés educatiu de les dones espanyoles, i mai abans en Espanya les dones havien tingut els èxits educatius que tenen a l'actualitat, arribant a un punt en què les nenes i noies tenen un nivell educatiu més elevat que el de nens i nois. Però tot i així, si observem de manera més concreta l'escolarització de noies i nois, hi ha encara discriminacions negatives que afecten a les noies i també als nois. Per això, ens adonem que queden molts aspectes a millorar i que l'autèntica coeducació és encara una assignatura pendent de l'educació espanyola i implantar-la hauria de ser més urgent que mai.

Però de què parlem a l'actualitat quan parlem d'educació coeducativa, si ja existeix l'educació mixta? Quan es va generalitzar l'escola mixta les nenes i noies van ser incloses a l'escola que fins al moment havia estat masculina i tot

allò que fins al moment s'ensenyava a les nenes va anar desapareixent, considerant-se “menys cultura” o una cultura que no era digna de ser transmesa. Per aquest motiu, la cultura que es transmet a l'escola, els coneixements, valors, habilitat i visió del món, ignora aquells sabers i creacions culturals creades per les dones, tant del passat com de l'actualitat.

Així les dones han accedit a l'escola dels homes sota el principi d'igualtat, però els seus sabers, cultura i visió del món no han estat inclosos a l'escola, que ha invisibilitzat les dones i les seves creacions i ha fet de les alumnes unes convidades de segon ordre que no poden trobar referents propis a l'escola. I és això el que ha de canviar, una educació igualitària ha de valorar de la mateixa forma les aportacions fetes per les dones i els homes i les ha de transmetre a les noves generacions, siguin nenes o nens. És aquesta la transformació que s'hauria de produir a l'actualitat, mitjançant la coeducació, per tal que les nenes i els nens siguin més lliures i feliços i puguin desenvolupar al màxim les seves potencialitats.

2.2 MARC NORMATIU

Segons Francesca Salvà Mut², el marc normatiu de la coeducació ve definit per dos tipus de normes: les lleis sobre igualtat entre dones i homes i sobre violència de gènere i les normatives sobre el currículum de l'educació secundària obligatòria.

Lleis sobre igualtat i violència de gènere

Tant la legislació estatal com la legislació autonòmica en matèria d'igualtat i violència de gènere inclouen la coeducació com aspecte fonamental per tal d'avançar en la igualtat de dones i homes i prevenir la violència masclista.

Legislació estatal:

Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

Fa referència a l'educació en el seu article 4, en el qual estableix com una de les finalitats del sistema educatiu espanyol la formació en el respecte als drets i llibertats fonamentals, així com a la igualtat entre homes i dones, establint que el sistema ha d'incloure en els seus principis de qualitat l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre homes i dones i la formació en la prevenció dels conflictes i en la resolució pacífica dels mateixos.

També s'indica que la formació en igualtat entre dones i homes i contra la violència de gènere s'ha d'incloure com a contingut curricular a l'educació secundària i que tots els consells escolars han de tenir una figura que impulsi mesures per a la igualtat entre dones i homes i en contra de la violència de gènere. Així, l'educació secundària ha de contribuir al desenvolupament de la capacitat de relacionar-se de forma pacífica en l'alumnat, així com en el coneixement, valoració i respecte de la igualtat entre dones i homes.

2 Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria, cap. 2.

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes.

Desenvolupa el tema de la igualtat entre dones i homes als seus articles 23 i 24. En l'article 23 estableix com un dels principis de qualitat del sistema educatiu l'eliminació dels obstacles que impedeixen la igualtat entre dones i homes, i també inclou en aquest àmbit el foment de la plena igualtat entre ambdós. L'article 24 assenjala que les administracions educatives han de garantir el dret igual a l'educació de dones i homes mitjançant la integració activa del principi d'igualtat de tracte, evitant comportaments sexistes o d'estereotips socials que produeixin desigualtats.

A més, s'indiquen les següents actuacions³ que han de dur a terme les administracions educatives:

- “a) La atención en los currículos y en todas las etapas educativas al principio de igualdad entre mujeres y hombres.
- b) La eliminación y el rechazo de los comportamientos y contenidos sexistas y estereotipos que supongan discriminación entre mujeres y hombres, con especial consideración a ello en los libros de texto y materiales educativos.
- c) La integración del estudio y aplicación del principio de igualdad en los cursos y programas para la formación inicial y permanente del profesorado.
- d) La promoción de la presencia equilibrada de mujeres y hombres en los órganos de control y de gobierno de los centros docentes.
- e) La cooperación con el resto de las Administraciones educativas para el desarrollo de proyectos y programas dirigidos a fomentar el conocimiento y la difusión, entre las personas de la comunidad educativa, de los principios de coeducación y de igualdad efectiva entre mujeres y hombres.
- f) El establecimiento de medidas educativas destinadas al reconocimiento y enseñanza del papel de las mujeres en la Historia.”

³ Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Títol II. Cap. 2. Art. 24, en Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria pàg. 27

Legislació en l'àmbit autonòmic

Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'Igualtat de Dones i Homes de les Illes Balears.

A l'article 1 s'indica que té com a finalitat “fer efectiu el dret a la igualtat real i efectiva de les dones i els homes” i el seu objecte és “establir i regular els mecanismes i dispositius, així com les mesures i els recursos adreçats a promoure i garantir la igualtat d'oportunitats i la no discriminació per raó de sexe, en qualsevol dels àmbits, etapes i circumstàncies de vida”.

Aquesta llei té una apartat (capítol 1 del títol IV) destinat a descriure les mesures per promoure la igualtat en l'àmbit de l'educació, en el qual s'assenyala el model coeducatiu com aquell a promoure per part de les polítiques públiques, entès com aquell “basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexuals, el rebuig a qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual, i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere” (art. 26.1).

A més, en les seves disposicions generals ens indica tot un seguit de mesures⁴ a seguir per tal de promoure la igualtat en l'àmbit de l'educació:

1. Les polítiques públiques educatives s'han d'adreçar a aconseguir un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexuals, el rebuig a qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual, i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere. Per això, s'ha de potenciar la igualtat real de dones i homes en totes les seves dimensions: curricular, organitzativa i altres.
2. L'administració educativa ha de tenir com un dels seus principis bàsics la prevenció de conductes violentes en tots els nivells educatius,

⁴ Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes de les Illes Balears. Títol IV. Cap. 1. Art. 26, en Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria, pàg. 29.

especialment de la violència masclista.

3. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la posada en marxa en els centres de projectes coeducatius que fomentin la construcció de les relacions igualitàries de les dones i els homes sobre la base de criteris d'igualtat que ajudin a identificar i eliminar les situacions de discriminació per orientació i identitat sexuals i les de violència masclista.
4. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir que en tots els centres educatius hi hagi una persona responsable de la coeducació, amb formació específica, que impulsi la igualtat de gènere i faciliti un coneixement millor dels obstacles i les discriminacions que dificulten la plena igualtat de dones i homes. Aquesta tasca de responsabilitat en matèria de coeducació pot ser compatible amb altres funcions en el centre.
5. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la formació permanent del professorat en matèria de coeducació.
6. L'administració educativa de les Illes Balears ha d'exigir el compliment de l'article 126.2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, de l'educació en el sentit que, una vegada constituït el consell escolar del centre, aquest òrgan ha de designar una persona per impulsar mesures educatives per fomentar la igualtat real i efectiva entre homes i dones.
7. L'administració educativa ha d'arbitrar les mesures per garantir la participació equilibrada de dones i homes en els llocs directius i de decisió. Així mateix, ha de formular accions de conciliació en la vida laboral, la personal i la familiar per afavorir la promoció professional i la formació permanent de tot el personal docent.
8. Els centres educatius sostinguts amb fons públics han d'adoptar pràctiques de coeducació i afavorir la formació en igualtat, tal com disposa la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Aquesta llei també integra tot un seguit d'objectius a integrar en el currículum de les diverses àrees de les diferents etapes educatives que inclouen aspectes com: eliminar els prejudicis i estereotips relacionats amb el gènere, fer visibles les aportacions de les dones, valorar les tasques de cura, tractar la vida afectiva i sexual i eliminar els estereotips en la formació professional.

A continuació reproduïm aquests objectius a integrar al currículum educatiu⁵:

- a) Eliminar els prejudicis, els estereotips i els rols segons el sexe, per l'orientació sexual o per la identitat sexual construïts segons els patrons socioculturals de conducta assignats a dones i homes, amb la finalitat de garantir, tant a les alumnes com als alumnes, possibilitats de desenvolupament personal integral.
- b) Integrar el saber de les dones i la seva contribució social i històrica al desenvolupament de la humanitat, i revisar i, si escau, corregir els continguts que s'imparteixen.
- c) Incorporar els coneixements necessaris perquè les i els alumnes es facin càrrec de les seves actuals i futures necessitats i responsabilitats relacionades amb les tasques domèstiques i d'atenció a les persones.
- d) Capacitar les i els alumnes perquè l'elecció de les opcions acadèmiques sigui lliure i sense condicionaments basats en el sexe.
- e) Prevenir la violència masclista, mitjançant l'aprenentatge de mètodes no violents per resoldre conflictes i de models de convivència basats en la diversitat i en el respecte a la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes.
- f) Eliminar en la formació professional els prejudicis, els estereotips i els rols segons el sexe amb la finalitat de garantir que no es produeixi la segregació horitzontal per evitar futures repercussions en la vida professional i laboral.
- g) Incloure el tractament de la vida afectiva i sexual amb la finalitat de garantir una formació integral, per prevenir, entre d'altres, conductes violentes, evitar

⁵ Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes de les Illes Balears. Títol IV. Cap. 1. Art. 27, en Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria, pàg. 30.

embarassos no desitjats i evitar també la discriminació per orientació sexual.

Per tal d'aconseguir aquests objectius s'ha de realitzar una revisió dels materials didàctics, amb la fi que aquests respectin la igualtat de gènere, la diversitat d'identitats sexuals i de gènere, no banalitzin la violència de gènere i tampoc facin un ús sexista del llenguatge, evitant la invisibilització de les dones i oferint una presència igualitària i no estereotipada en les seves representacions de dones i homes.

Aquesta llei també explicita la necessitat que en els consells escolars hi hagi una persona amb formació en igualtat de gènere, que impulsi mesures en el sentit indicat anteriorment i que en faci un seguiment, així com que l'administració educativa ha d'incloure formació específica en igualtat de gènere en la formació inicial i permanent del professorat.

Finalment, en el concepte de coeducació present en aquesta llei, els seus principis generals i continguts a integrar en el currículum, es relacionen i integren els plantejaments de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, transexuals, bisexuals i intersexuals i per eradicar la LGTB-fòbia.

A continuació reproduïm l'apartat de polítiques públiques per promoure la igualtat efectiva de les persones LGTBI en l'àmbit de l'educació⁶:

1. “Als efectes d'aquesta llei, s'entén per coeducació l'acció educativa que potencia la igualtat d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.
2. D'acord amb aquest principi de coeducació, s'ha de vetllar perquè la diversitat sexual i afectiva, la identitat de gènere i els diversos models de família siguin respectats en els diferents àmbits educatius. Els centres d'acord amb aquesta llei i respectant la seva autonomia, hauran d'incloure el principi de la coeducació en el seu projecte educatiu.
3. El principi de coeducació s'ha d'incorporar als plans d'acció tutorial i als

⁶ Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per a erradicar la LGTBI fòbia. Títol II. Cap. II. Art. 12, en Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria, pàg. 32.

plans i reglaments de convivència dels centres educatius, d'acord amb l'autonomia i el projecte educatiu de cada centre.

4. Els continguts dels materials escolars, educatius i formatius, en qualsevol format, i el llenguatge que s'hi empri han de tenir en compte la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere i han d'evitar qualsevol mena de discriminació per aquest motiu.

5. El respecte a la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere i als principis d'aquesta llei ha de ser efectiu en tot el sistema educatiu, en els centres i les entitats de formació, en l'educació d'adults, en la formació de pares i mares, en les activitats esportives escolars i en les activitats de lleure infantil i juvenil.

6. S'ha de vetllar per la conscienciació i la prevenció de la violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i oferir mecanismes als centres perquè detectin situacions de discriminació o exclusió de qualsevol persona per dites raons. En aquest sentit, s'ha de promoure el desplegament efectiu de plans de convivència amb un èmfasi especial en les mesures de prevenció i d'actuació contra l'assetjament de què poden ser objecte les persones LGTBI a l'àmbit escolar.

7. El Govern de les Illes Balears, per mitjà de la conselleria competent en matèria d'educació, ha de garantir el desplegament del que estableix aquest article i ha de vetllar perquè les escoles, els instituts i els altres centres educatius constitueixin un entorn amable i respectuós amb la diversitat sexual i afectiva i amb les identitats de gènere en el qual l'alumnat, el personal docent i el personal d'administració i serveis puguin viure d'una manera natural llur orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i es contribueixi així a la creació i visibilització dels models positius per a la comunitat educativa.”

Com hem indicat al principi el marc normatiu de la coeducació ve definit per les lleis sobre igualtat entre dones i homes i sobre violència de gènere, que hem vist fins ara, i les normatives sobre el currículum de l'educació secundària obligatòria, que analitzarem a continuació.

Com indica Francesca Salvà Mut et altres⁷, el professorat és una peça clau en el camí cap a la coeducació i la prevenció de la violència de gènere i “si volem que la coeducació no esdevingui un procés merament superficial, ha d'incidir transversalment i directament en els diferents continguts de totes les àrees, com un criteri a partir del qual es dissenyaran les activitats d'aprenentatge, se seleccionaran les estratègies metodològiques i els materials, s'estructurarà la participació dins l'aula, i es tindrà cura dels estereotips que es reproduiran” (p.34).

“Ley Orgànica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa (LOMCE, 2013)”.

Ha suposat una clara regressió en qüestions de gènere: l'ús sexista del llenguatge, el finançament públic de l'escola segregada, l'eliminació d'assignatures que tractessin de forma directa les teories de gènere i l'absència de mesures específiques relacionades amb les identitats de gènere i la diversitat afectiva-sexual.

Tot i així s'han mantingut i inclús ampliat alguns punts de la llei anterior, com: la formació permanent del professorat en matèria de gènere, la inclusió de mesures de prevenció de la violència de gènere en els plans de convivència dels centres, vetllar per l'ús de materials didàctics basats en els valors de la igualtat i detectar i actuar en casos de violència de gènere.

Decret 31/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

Inclou quatre objectius que fan referència al respecte cap als altres, l'exercici del diàleg i un tracte respectuós cap als demés, la igualtat de drets i oportunitats, el rebuig cap a la violència, els estereotips i prejudicis sexistes, la resolució pacífica dels conflictes i la valoració positiva de la diversitat sexual. Així el professorat pot endinsar-se en la tasca de revisar el currículum de la seva matèria tenint en compte la perspectiva de gènere i integrant-la, fomentant processos de coeducació a cada centre com podreu veure en una de les

⁷ Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria, cap. 2.

activitats que inclou aquest aspecte a l'assignatura d'Història (annex I). Aquesta tasca és més evident en algunes matèries, però considerem que és possible realitzar-la a totes amb conscienciació i en segons quins casos amb formació prèvia. Aquesta tasca hauria d'anar acompanyada d'una revisió del currículum ocult, que "actua a través de múltiples mecanismes, com les diferents expectatives del professorat sobre el rendiment escolar en funció del sexe de l'alumnat, els tipus de relacions que s'estableixen dins l'aula, l'organització escolar, l'ús dels espais i equipaments, la contenció o potenciació de comportaments espontanis de l'alumnat en funció dels models de feminitat i masculinitat implícits".

2.3 ESTAT DE LA COEDUCACIÓ AL CENTRE

Per tal d'esbrinar l'estat de la qüestió del tema que ens ocupa a l'IES Josep Miquel Guàrdia d'Alaior, comptàvem amb la possibilitat d'obtenir informació de dues enquestes, una adreçada a l'alumnat i l'altra al professorat (annexos IV). Ara bé, lamentablement, no hem pogut comptar amb aquestes dades donat que no hem rebut cap resposta, no sabem si perquè no han estat transmises a les persones interessades o si és perquè aquestes no han suscitat interès a la directiva del centre davant la possibilitat d'obtenir un Pla de coeducació damunt la taula. En definitiva, donat que ens hem posat en comunicació amb el responsable de transmetre les enquestes en diverses ocasions sense rebre resposta, hem optat per extreure dades quant a educació al centre mitjançant altres procediments.

Per aquest motiu, l'estat de la qüestió al centre s'ha obtingut a partir de dues fonts d'informació: l'observació *in situ* realitzada durant el període de pràctiques, contrastada amb la segona font d'informació, una entrevista⁸ (annexos III) amb la coordinadora de la Comissió de convivència i coeducació del centre. En aquesta entrevista hem conversat específicament sobre la qüestió de la coeducació al centre i ha estat especialment interessant per aportar informació sobre les diverses mesures que s'estan portant a terme actualment al centre i les mancances que existeixen, aspectes importants a l'hora d'elaborar el seguit d'actuacions del Pla de Coeducació del centre.

Pel que fa a les mesures en relació a la coeducació que actualment s'estan portant a terme en el centre, la idea principal és que la major part s'estan realitzant amb l'objectiu de proposar referents femenins i positius en els diversos àmbits de coneixement. En aquest sentit s'estan realitzant les següents accions:

- Xerrades de professionals de l'àmbit de la salut dones que es dediquen a la investigació (a 2n i 3r d'ESO) per tal de fomentar aquesta vessant

8 Entrevista realitzada a la coordinadora de la Comissió de Convivència i Coeducació de l'Institut d'Educació Secundària Josep Miquel Guàrdia, el 12 d'abril del 2019, per l'autora.

laboral evitant el biaix de gènere en la tria d'estudis i professions.

- Xerrades d'ex-alumnes dones del centre dedicades a carreres científiques (3r d'ESO) amb el mateix objectiu.
- Elaboració d'un calendari anual per a l'any 2020 en el qual cada departament proposa 3 o 4 referents femenines. L'alumnat fa un treball de recerca sobre elles i després se'n tria una, que és representada en el departament de plàstica.
- 25 de novembre: tria de frases rellevants sobre la situació de la dona que es pengen en les portes de les classes.
- Taula periòdica de dones científiques elaborada per la professora de física i el seu alumnat.

A més d'aquestes mesures realitzades amb la finalitat d'oferir referents femenins de l'àmbit científic i referents femenins positius en general, s'han realitzat altres mesures com:

- Una xerrada realitzada en coordinació amb els serveis socials del municipi d'Alaior sobre la vinculació afectiva amb un/a mateix/a, a través del moviment.
- El projecte "Patis dinàmics", destinat a fomentar el joc en les hores de pati i la interrelació entre els diversos cursos de l'institut, però mancat de perspectiva de gènere.

Un altra informació interessant que hem trobat en aquesta entrevista són les mancances detectades per la mateixa coordinadora de la Comissió de Convivència i Coeducació, en relació amb les nostres preguntes. Així, els aspectes detectats que encara no s'estan treballant són els següents:

1. No hi ha Pla de Coeducació.
2. No hi ha agent de coeducació amb la formació requerida.
3. No s'ha iniciat un procés de revisió dels currículums impartits a les classes segons la perspectiva de gènere.
4. No s'han treballat el següents temes amb l'alumnat: les noves masculinitats, l'educació sexual i afectiva i la diversitat sexual i d'identitat

de gènere.

5. No s'ha realitzat una formació de centre relacionada amb la coeducació, la perspectiva de gènere o el llenguatge no-sexista.

Així, podem dir que en el centre s'estan portant diverses mesures a terme, molt valuoses des de la perspectiva de la coeducació, però insuficients si tenim en compte la globalitat de les accions que s'han de portar a terme si volem aconseguir l'objectiu de fomentar un centre coeducatiu, donat que hi ha molts àmbits d'intervenció que queden desatesos.

Una de les primeres necessitats detectades és la creació de la figura de l'agent de coeducació al centre, ja que és aquesta figura l'encarregada de dur a terme i fomentar les diverses actuacions i intervencions. En aquest sentit ens sembla important recalcar que és necessari que aquesta figura no estigui "compartida" amb la coordinació de convivència del centre, donat que si bé són àmbits relacionats, els dos tenen entitat suficient i necessiten d'una dedicació prou important com per comptar amb figures diferenciades. Un segon aspecte que ens sembla important en relació amb la figura de l'agent de coeducació és la necessitat que aquesta compti amb formació específica en coeducació i en perspectiva de gènere, donat que considerem que aquestes aporten una perspectiva necessària per a la realització d'una anàlisi correcta de les situacions i necessitats a atendre, aspectes que sinó poden quedar desatesos per manca d'informació.

Una segona necessitat és la redacció del Pla de Coeducació, que ens sembla necessari donat que donaria globalitat i continuïtat a les actuacions, a més de donar la importància que aquesta qüestió requereix actualment i socialment, ja que sinó es pot produir el perill de dissenyar un seguit d'actuacions aïllades i de caràcter anecdòtic, perdent la transversalitat necessària quan parlem de coeducació.

Finalment, i com hem avançat amb anterioritat, quant a la coeducació, es detecten moltes mancances en el centre, ja que molts dels àmbits d'intervenció de la coeducació no disposen de mesures o actuacions plantejades.

Abans hem mencionat l'atenció a les noves masculinitats, l'educació sexual i afectiva i la diversitat sexual i d'identitat de gènere, però considerem que aquí també hem de fer menció a altres aspectes que no han aparegut en l'entrevista amb la coordinadora de la Comissió de Coeducació, com l'ús del llenguatge (oral, escrit i visual), l'atenció als currículums i la visibilitat de les dones a les diferents assignatures, com també l'ús dels espais, especialment del pati, la inclusió de la coeducació i de la perspectiva de gènere en els diversos documents del centre, l'atenció a la paritat en l'equip directiu i en la resta de personal del centre i el foment de mesures per a la resolució pacífica de conflictes. Són aquestes mesures, entre d'altres, les que volem que apareguin en el Pla de Coeducació que aquí proposem, per tal de donar tota l'amplitud que la paraula coeducació implica, abraçant els diversos àmbits d'intervenció de la coeducació.

En aquest sentit, una altra font d'informació que considerem rellevant per entendre les necessitats de la coeducació als centres d'educació secundària prové de les lleis existents sobre la coeducació en l'educació secundària. Ja en l'apartat del "Marc Normatiu" d'aquest treball hem fet referència a diversos punts de les diferents lleis relacionades amb la coeducació, i a continuació, volem oferir un resum de les diverses indicacions que trobem en elles respecte a les actuacions i mesures necessàries als centres respecte a la coeducació.

A continuació resumim les diverses mesures fomentades a les lleis comentades anteriorment:

1. Necessitat que als Consells Escolars hi hagi una figura que impulsi mesures per la igualtat entre homes i dones, en contra de la violència de gènere i de coeducació en general, amb formació específica.
2. Necessitat de formació específica en igualtat de gènere en la formació permanent del professorat.
3. Promocionar i garantir de la presència equilibrada de dones i homes als òrgans de govern i control i als llocs directius i de decisió dels centres docents.

4. Atenció als continguts curriculars al principi d'igualtat entre dones i homes, eliminant prejudicis i estereotips de gènere, visibilitzant les aportacions de les dones, valorant les tasques de cura, tractant la vida sexual i afectiva i eliminant els estereotips en la formació professional. Eliminant els continguts sexistes als llibres de text i materials educatius i implicant mesures educatives per al coneixement del paper de la dona a la història.
5. Emprar uns continguts i un llenguatge que tenguin en compte la diversitat d'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere, evitant la discriminació.
6. Tractar la diversitat afectiva i sexual.
7. Oferir una orientació acadèmica i professional no esbiaixada per gènere.
8. Fomentar la capacitat de relacionar-se de forma pacífica, prevenint les conductes violentes, en especial la violència de gènere.
9. Incloure la coeducació en el projecte educatiu del centre.
10. Respectar la diversitat sexual i afectiva, la identitat de gènere i els models de família en els àmbits educatius.
11. Prevenir la violència per raó d'orientació sexual, la identitat de gènere o expressió de gènere i emprar mecanismes per detectar aquestes situacions.

En definitiva, un cop portada a terme una observació rigurosa al centre, realitzada l'entrevista esmentada i revisades les contribucions a l'anàlisi de necessitats de les lleis implicades, podem concloure que la solució a les mancances trobades, és posar en marxa un seguit de mesures de forma progressiva al llarg d'un període de temps concret, especificat en aquest pla per a un període de quatre anys. Així, plantejem un seguit d'actuacions organitzades en diversos eixos de treball, mitjançant les quals es pugui treballar de forma transversal l'àmbit de la coeducació al centre, donant al Pla un sentit de globalitat en les actuacions i continuïtat del projecte, amb l'objectiu final d'impulsar la creació d'un centre que funcioni segons els principis de la coeducació.

3. PLA DE COEDUCACIÓ DE L'IES JOSEP MIQUEL GUÀRDIA D'ALAIOR (2019-2022)

3.1 PRINCIPIS FONAMENTALS

Igualtat: la coeducació es basa en el dret fonamental a la igualtat d'oportunitats, independentment de l'origen, el gènere, les creences o altres condicions o circumstàncies social o personals. Considerem que la igualtat d'oportunitats en el sistema educatiu és un objectiu a assolir i no una realitat consolidada i, per això, una de les finalitats d'aquest pla és fomentar la igualtat d'oportunitats en el sistema educatiu independentment de la identitat de gènere, l'orientació sexual i altres factors relacionats.

Inclusió de la diferència i la diversitat: considerem que hi han diferents formes d'expressar el gènere, la diversitat sexual o la vida familiar, i que aquestes han de tenir cabuda en els centres educatius, essent respectades, oferint vehicles per a la seva lliure expressió i oferint també mecanismes que facilitin la seva representació en la vida dels centres escolar. Així, considerem que la diversitat i les diferències han de ser valorades i acceptades, enteses com elements positius i enriquidors sense que condueixin a processos d'exclusió, desigualtat i discriminació.

Transversalitat: és un principi fonamental en la perspectiva de gènere donat que implica l'aplicació d'aquesta perspectiva a diversos eixos des dels quals treballar donant sentit de globalitat al projecte. En aquest pla hem treballat amb diversos eixos per tal d'introduir modificacions que millorin amb perspectiva de gènere l'ús del llenguatge i els espais, el currículum, la formació del personal laboral, la paritat en els equips, així com també incloent mesures de caràcter més puntual. Amb aquest seguit d'eixos i accions es pretén millorar el funcionament de la comunitat educativa integrant la perspectiva de gènere en

els diversos àmbits del centre educatiu.

Visibilitat: el sistema educatiu actual es basa en un model androcèntric en el qual el paper de les dones i les seves creacions i contribució a la cultura hi són absents. Encara que en aquest àmbit s'han produït millores en els darrers anys, considerem que no és suficient i, per això, el Pla inclou diverses accions amb l'objectiu de visibilitzar les dones i la seva contribució a la humanitat, posant-les en valor per tal de compensar la seva absència en el sistema educatiu, donat que aquesta influeix en les eleccions professionals i en les expectatives vitals de les noies i els nois.

Equilibri en la paritat: encara que en la nostra societat existeix la igualtat formal entre dones i homes, la igualtat real dista d'estar assolida. Per això, en aquest pla incloem mesures per fomentar la participació equilibrada de dones i homes en els òrgans de decisió i poder, així com també altres mesures per tal de fomentar la igualtat en l'àmbit privat de la vida de les persones. Aquests dos àmbits serveixen d'exemple a l'alumnat respecte als rols de dones i homes, i s'han de produir canvis en ells per tal que la igualtat esdevingui real.

3.2 EIXOS DEL PLA DE COEDUCACIÓ

A continuació, detallem les línies d'actuació prioritàries, així com també especificuem el seguit d'accions i mesures que cal desenvolupar per tal d'aplicar i realitzar el Pla de Coeducació. Es formulen els següents eixos, objectius i accions:

Eix 1. Introducció de la coeducació com a model educatiu del centre.

Aquest objectiu és un pas inicial i fonamental donat que implica l'acceptació i compromís amb els principis de l'escola coeducativa i de la perspectiva de gènere per part del centre educatiu. Amb ell volem que els documents del centre assumesquin la perspectiva de la coeducació i de gènere tant a nivell de llenguatge com a nivell de principis. També implica la creació d'una Comissió de Coeducació i de la figura de l'Agent de coeducació, fonamentals per tal de portar a terme bona part de les mesures i actuacions incloses en aquest pla, responsables de la seva organització, direcció, supervisió i avaluació, així com de motivar a la resta d'agents implicats en la realització del Pla.

Objectiu 1. Introduir la coeducació i la perspectiva de gènere en els documents del centre.

Acció 1	Introducció dels principis de la coeducació i de la perspectiva de gènere en els principals documents del centre (Projecte Educatiu de Centre, Pla d'Acció Tutorial, Reglament de Règim Intern, Pla de Convivència, Pla d'Acollida, Projecte Lingüístic), així com en els projectes del centre.
Agents executors: Equip Directiu del centre, Comissió de Coeducació i Agent de Coeducació. Avaluació: realització de les modificacions pertinents. Calendari: durant el període de vigència del Pla.	

Objectiu 2. Crear les figures necessàries per a l'impuls del Pla de Coeducació al centre.

Acció 2	Creació de la Comissió de Coeducació.
Agents executors: Equip Directiu del centre.	
Avaluació: Creació de la comissió i posada en funcionament. Mesures impulsades.	
Calendari: any lectiu 2019-2020	

Acció 3	Creació de la figura de l'Agent de Coeducació amb la formació pertinent.
Agents executors: Equip Directiu del centre.	
Avaluació: Creació de la figura i posada en funcionament. Mesures impulsades.	
Calendari: any lectiu 2019-2020.	

Eix 2. Relacions igualitàries i paritat al centre

Amb aquest objectiu volem impulsar mesures per tal de fomentar la paritat tant en els grups de l'alumnat com en els grups d'agents implicats en el centre. Aquestes mesures resulten fonamentals donat que l'actual distribució dels càrrecs de poder i decisió formen part del que anomenem currículum ocult, és a dir, aquells aspectes que l'alumnat aprèn sense formar part del currículum oficial degut a l'observació i la pràctica del funcionament dels centre i de la seva organització.

Així, donat que generalment els càrrecs de poder i decisió solen estar ocupats per homes i les dones solen quedar relegades a tasques de cura, ens sembla important introduir mesures en aquest àmbit per tal d'impulsar la paritat en els càrrecs de decisió i poder, per tal que l'alumnat pugui assolir aquest principis, així com també la resta de personal treballador i agents implicats en el centre.

Objectiu 1. Crear grups paritaris en les instàncies de decisió del centre.

Acció 4	Desenvolupament de la representació paritària en els càrrecs i instàncies de poder i decisió (Consell Escolar, Equip Directiu, representació estudiantil, del professorat, dels responsables de l'alumnat i altres càrrecs i funcions)
Agents executors: Comissió de Coeducació, Agent de Coeducació i Equip Directiu.	
Avaluació: Nombre de mesures que fomentin el canvi cap a grups paritaris en els òrgans de decisió i poder. Nombre de grups paritaris assolits.	
Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Objectiu 2. Crear grups paritaris en els grups de classe i en les activitats del centre.

Acció 5	Foment de la creació paritària dels grups de classe i la participació paritària a les activitats del centre.
Agents executors: Professorat, Equip Directiu.	
Avaluació: Introducció de mesures que fomentin la composició paritària dels grups. Nombre de grups paritaris assolits per grup o activitat.	
Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Eix 3. Llenguatge i comunicació.

Amb aquest objectiu volem fomentar la utilització d'un llenguatge paritari i amb perspectiva de gènere en tots els documents del centre, defugint de l'ús del masculí genèric i visibilitzant les dones, la diversitat familiar i la diversitat sexual i de gènere. Si bé en moltes ocasions l'ús d'aquest llenguatge ja s'ha iniciat, considerem que en aquest centre encara s'ha d'aprofundir en aquest procés.

Per això, una mesura indispensable és la sensibilització entorn a l'ús del llenguatge per a la igualtat entre el personal treballador del centre, donat que moltes vegades és un aspecte la importància del qual es devalua o se li resta importància. Així doncs, considerem que és un àmbit molt important donat que de no treballar-ho es tendeix a invisibilitzar a les dones, la diversitat familiar i la

diversitat de gèneres.

Objectiu 1. Utilitzar un llenguatge per a la igualtat en els documents del centre.

Acció 6	Introducció de l'ús paritari del llenguatge en el Projecte Lingüístic del Centre.
Agents executors: Comissió de Normalització lingüística. Agent de Coeducació. Avaluació: Anàlisi i modificacions en el document. Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Acció 7	Utilització d'un llenguatge per a la igualtat en els documents, projectes, memòries i actes del centre.
Agents executors: Equip Directiu. Agent de Coeducació. Avaluació: Anàlisi i modificacions en l'elaboració dels documents. Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Acció 8	Utilització d'un llenguatge per a la igualtat en els documents de comunicació del centre.
Agents executors: Equip Directiu. Personal Administratiu. Agent de Coeducació. Avaluació: Anàlisi i modificacions en l'elaboració dels documents. Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Objectiu 2. Conscienciar el personal treballador del centre sobre la importància de l'ús del llenguatge al centre.

Acció 9	Realització d'un curs de llenguatge no sexista per al personal treballador del centre.
Agents executors: Agent de coeducació. Professorat de llengües. Avaluació: Realització del curs per a tots/es els treballadors/es del centre. Nombre d'assistents al curs. Calendari: Anual.	

Acció 10	Sensibilització entorn a l'ús del llenguatge (oral, escrit, icònic i ambiental) al centre.
Agents executors: Agent de coeducació.	
Avaluació: Realització d'intervencions amb el personal docent i administratiu del centre.	
Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Eix 4. Professorat.

Amb aquest seguit de mesures volem aconseguir sensibilitzar el professorat sobre la coeducació i la perspectiva de gènere, per tal que aquest la inclogui en la seva manera de treballar. En la mesura que el professorat és qui més hores passa amb l'alumnat, ens semblen d'especial importància les mesures incloses en aquest objectiu.

Per això, proposem una formació al professorat en matèria de coeducació i perspectiva de gènere, donat que del contrari molts aspectes d'aquests àmbits queden desatesos per desconeixement i falta de sensibilització en aquestes qüestions i les seves implicacions.

Les següents accions, referides a la perspectiva de gènere en les assignatures i a l'ús de material didàctic no sexista també ens semblen fonamentals, i per a dur-les a terme el professorat ha de tenir formació en aquestes qüestions. Som conscients del volum de feina que pot implicar la revisió del currículum segons la perspectiva de gènere, però ho considerem un pas absolutament necessari per a la finalitat d'un centre coeducatiu i, per això, plantegem realitzar aquesta mesura en el període de realització d'aquest pla.

Objectiu 1. Sensibilitzar del professorat sobre la importància de la coeducació i la perspectiva de gènere.

Acció 11	Realització d'una formació al professorat en matèria de coeducació i perspectiva de gènere.
Agents executors: Comissió de Coeducació i Agent de Coeducació	

Avaluació: Realització de la formació i participació del professorat Calendari: Una vegada a l'any.
--

Objectiu 2. Realitzar una educació amb continguts amb perspectiva de gènere.

Acció 12	Revisió del currículum de les assignatures, introduint la perspectiva de gènere i la visibilització del paper de les dones en la creació de la cultura i el saber, els sabers femenins, continguts relacionats amb les cures i la diversitat sexual
Agents executors: Professorat. Suport de l'Agent de Coeducació. Avaluació: Introducció de canvis en la programació de les assignatures i implicació del professorat. Activitat relacionada: Activitat d'introducció de la perspectiva de gènere en el currículum d'història (veure Annex I) Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Acció 13	Realització del treball docent amb material lliure de sexisme, i si no és possible evidenciar-ho i corregir-ho.
Agents executors: Professorat. Suport de l'Agent de Coeducació. Avaluació: Nombre de modificacions en l'ús del material didàctic. Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Eix 5. Orientació professional i acadèmica.

En aquest cas l'objectiu és oferir a l'alumnat una orientació professional i acadèmica lliure dels estereotips sexistes de l'àmbit laboral, tant respecte a les dones com respecte als homes. Per això, volem oferir exemples que contradiguin les visions generals sobre les professions de dones i homes, com que les dones no es poden dedicar a la carrera científica i els homes no poden fer-ho en professions de cura, per tal que l'alumnat no es vegi condicionat en l'elecció de la seva carrera professional pels estereotips vigents.

Objectiu 1. Realitzar una orientació acadèmica i professional lliure d'estereotips sexistes per a l'alumnat.

Acció 14	Realització de xerrades d'orientació acadèmica i professional amb professionals amb professions que no es corresponen amb els rols professionals tradicionals dels gèneres femení i masculí.
Agents executors: Departament d'Orientació. Comissió de Coeducació. Avaluació: Realització d'una xerrada anual en almenys un curs de l'ESO. Calendari: una vegada en l'any.	

Acció 15	Realització de xerrades d'orientació acadèmica i professional amb ex-alumnes amb carreres en professions que no es corresponen amb els rols professionals tradicionals dels gèneres femení i masculí.
Agents executors: Departament d'Orientació. Comissió de Coeducació. Avaluació: Realització d'una xerrada anual en almenys un curs de l'ESO. Calendari: una vegada en l'any.	

Eix 6. Visibilització

La finalitat d'aquest objectiu és donar visibilitat a les dones i als col·lectius de la diversitat sexual i de gènere al centre. Per això, es tracta de projectes transversals, que poden incloure una o més assignatures, centrats en aquestes temàtiques, o activitats realitzades en dates assenyalades, recordant el seu caràcter reivindicatiu i la història i anàlisi que ens recorden.

Amb això volem aconseguir revertir, juntament amb la resta d'accions, el caràcter sexista i androcèntric de l'educació actual, aportant nous referents i oferint més informació respecte a problemàtiques i qüestions molt actuals com la violència de gènere, el feminisme i la diversitat sexual i de gènere.

Objectiu 1. Visibilitar referents de dones i persones del col·lectiu LGTBI, les seves contribucions a la cultura i problemàtiques actuals.

Acció 16	Continuïtat del projecte de calendari anual de dones referents.
Agents executors: Comissió de coeducació. Professorat i alumnat.	
Avaluació: Realització del calendari.	
Calendari: curs 2019-2020 i realització en anys posteriors.	

Acció 17	Realització d'activitats de visibilització de les dones i de persones LGTBI i la seva contribució a la cultura a les diverses assignatures.
Agents executors: Professorat. Comissió de coeducació.	
Avaluació: Al manco una activitat de visibilització per curs i assignatura cada any. Nombre d'activitats realitzades.	
Calendari: Anual.	

Acció 18	Celebració dels dies: 25 de novembre (dia contra la violència de gènere), 8 de març (dia de la dona) i 17 de maig (dia contra la lgtbifòbia) amb activitats especials de visibilització i reivindicació, a realitzar en les sessions de tutoria o en les diverses assignatures.
Agents executors: Comissió de Coeducació. Professorat.	
Avaluació: Realització de les activitats.	
Activitat relacionada: Activitat a realitzar en el dia contra la violència de gènere (veure Annex II)	
Calendari: cada any.	

Acció 19	Creació d'un "Focus d'igualtat" a la biblioteca, amb documents rellevants en aquest àmbit.
Agents executors: Comissió de coeducació i Comissió de Biblioteca.	
Avaluació: Creació d'aquest focus d'interès a la biblioteca, a revisar anualment. Nombre de consultes. Realització d'activitats realitzades amb aquest material.	
Calendari: durant el període de vigència del pla.	

Eix 7. Espais

L'ús dels espais no es realitza de forma igualitària per part de dones i homes, i és a l'escola on es desenvolupen molts dels aprenentatges sobre com actua cadascú/una en els diversos espais. En aquest objectiu ens hem centrat en

l'espai del pati, donat que sol ser un espai i temps menys regulat i en el qual, per això, poden sorgir moltes desigualtats en els seus usos.

Per això, proposem la introducció de la perspectiva de gènere i de la coeducació en els usos del pati, desenvolupant projectes que en fomentin un ús igualitari, destinant espais a diversos tipus d'activitats, fomentant la lliure elecció de les activitats a realitzar, així com també la realització d'activitats més cooperatives i menys competitives que també reflecteixin els interessos i la cultura del món femení.

Objectiu 1. Introduir la perspectiva de gènere i la coeducació en l'ús dels espais.

Acció 20	Introducció de la perspectiva de gènere i de la coeducació en el projecte “Patis dinàmics”, de foment del joc i de les relacions entre cursos a través de l'esport, fomentant l'ús del joc cooperatiu i amb perspectiva de gènere i per evitar la competitivitat i la predominança de l'ús de jocs de pilota.
<p>Agents executors: Comissió de Coeducació, professorat d'Educació Física i alumnat.</p> <p>Avaluació: Introducció de les modificacions necessàries en el projecte. Nombre d'alumnat interessat per cada espai lúdic, nombre de jocs cooperatius per curs.</p> <p>Calendari: Anual.</p>	

Acció 21	Realització d'un projecte de diagnòstic dels usos dels espais del pati, per tal de realitzar les modificacions necessàries per a fomentar un ús del mateix segons la perspectiva de gènere i de la coeducació, segons les instruccions establertes en el projecte “El pati de l'escola en igualtat”. ⁹
<p>Agents executors: Comissió de coeducació. Professorat. Alumnat.</p> <p>Avaluació: Realització del projecte i implantació de les mesures necessàries.</p> <p>Calendari: Realització de l'anàlisi durant el primer any (2019-2020).</p>	

⁹ El pati de l'escola en igualtat. Guia de diagnosi i d'intervenció amb perspectiva de gènere. Equal Saree, Barcelona, 2017.

Eix 8. Educació afectivo-sexual i coeducació.

Amb aquest objectiu ens referim a la realització de tallers de forma puntual dirigits tant a l'alumnat com a les persones responsables de l'alumnat. Amb ells volem donar resposta a les inquietuds i necessitats d'informació que solen sorgir en l'etapa de l'adolescència, en la qual es sol construir la identitat sexual i de gènere, així com oferir espais en els quals obtenir informació lliure d'estereotips i prejudicis.

Un altre àmbit d'actuació serà la realització d'un taller per a les persones responsables de l'alumnat, en el qual donar informació sobre el Pla de Coeducació del centre, donant peu a tractar qüestions relatives a la coeducació a les llars, donat que aquest àmbit és de primera importància en la socialització de les persones.

Objectiu 1. Oferir informació entorn a l'educació afectiva-sexual i les qüestions de gènere.

Acció 22	Realització d'un taller d'educació afectiva i sexual a l'alumnat, nivell dels grups a determinar, incloent-hi les qüestions de diversitat sexual i de gènere i de noves masculinitats.
Agents executors: Comissió de coeducació. Serveis Socials. Entitats socials.	
Avaluació: Realització del taller i avaluació de la seva rebuda i participació per part de l'alumnat.	
Activitat relacionada: veure apartat 7. Recursos, especialment https://gogaratalleres.wordpress.com .	
Calendari: una vegada en l'any.	

Acció 23	Realització d'un taller de coeducació per als responsables de l'alumnat, per tal d'informar del Pla de Coeducació del centre, així com aspectes relacionats amb la coeducació a les unitats familiars.
Agents executors: Comissió de coeducació. Serveis Socials. Entitats socials.	
Avaluació: Realització del taller i avaluació de la seva rebuda i participació per part dels responsables de l'alumnat.	
Activitats relacionades: veure apartat 7. Recursos, especialment	

<https://www.curcuma.coop/es/coeducacion-empoderamiento-infantil-juvenil-y-comunidad/>

Calendari: una vegada en l'any.

Objectiu 2. Afavorir la lliure expressió de gèneres i de la diversitat sexual.

Acció 24	Aplicació del Protocol de detecció, comunicació i actuacions per a alumnes transsexuals i transgènere als centres educatius de les Illes Balears.
-----------------	---

Agents executors: Agent de Coeducació. Departament d'Orientació Educativa.

Avaluació: Nombre d'intervencions realitzades.

Calendari: durant el període de vigència del pla.

4. CONCLUSIONS

En aquest treball hem volgut oferir un Pla de Coeducació ubicat en un centre en concret, l'IES Josep Miquel Guàrdia (Alaior), donat que és el centre al qual tenim més accés a la observació i a adquirir informació sobre l'estat de la coeducació al centre.

Per tal d'ubicar l'estat de la qüestió entorn a la coeducació hem inclòs una breu història de la coeducació a l'Estat espanyol, una revisió de les lleis relacionades amb la coeducació a Espanya i a les Illes Balears i una anàlisi del centre respecte a les actuacions que en el mateix s'estan realitzant en matèria de coeducació.

Considerem que una de les principals debilitats d'aquest treball és no haver pogut dedicar més temps a adquirir informació sobre el centre i no haver pogut obtenir informació mitjançant unes enquestes dissenyades a tal fi.

Però en tot cas partim de la idea que avançar en el camí de la coeducació als centres educatius és una necessitat actual del sistema educatiu, independentment del centre, donat l'actual context i problemàtiques socials. Així, l'èxit d'un Pla de Coeducació dependrà en gran mesura del recolzament que obtingui per part de l'equip directiu i l'equip docent del centre, donat que si aquestes no existeixen és molt difícil la seva implementació.

També volem reflexionar entorn a la necessitat d'aquestes mesures, i és que com hem assenyalat, considerem que la implementació de plans de coeducació és una necessitat actual als centres educatius, i així ho indiquen les diverses lleis que hem comentat en aquest treball, així com els diversos moviments i autores que reivindiquen la implementació d'aquestes mesures.

Davant aquesta necessitat, ens hem posat en marxa i hem dissenyat dues activitats d'exemple (annexos I i II) per portar a terme dues accions del Pla, concretament la 12 i la 18 mitjançant una activitat que inclou la perspectiva de gènere en el currículum d'Història i una altra per tractar el tema de la violència de gènere. Vam tenir l'oportunitat de realitzar l'activitat que inclou la perspectiva de gènere en el currículum durant el nostre període de pràctiques i va tenir molt bona benvinguda per part de l'alumnat, demostrant interès per aquestes

qüestions i recolzant la nostra hipòtesi segons la qual la realització d'activitats que incorporin la perspectiva de gènere i la coeducació als centres educatius és una necessitat en l'actualitat.

Com hem vist en aquest treball, l'educació és patriarcal des dels seus inicis i la seva democratització no va solucionar aquesta mancança. En l'actualitat, són diverses les problemàtiques existents a les quals dona resposta la coeducació, des de les reivindicacions feministes i la visibilitat de les dones com a creadores de cultura, la integració de la diversitat sexual i de gènere als centres educatius, la igualtat d'oportunitats entre dones i homes i la diversitat d'unitats familiars entre d'altres.

Totes aquestes qüestions tenen cabuda en les mesures que hem inclòs en el Pla. Som conscients de la quantitat de demandes i tasques que es fan en l'actualitat als centres educatius i a l'educació en general, moltes vegades desbordats per les exigències socials que reben i a les quals en moltes ocasions no es sap com donar resposta. Però considerem que si bé aquest pot ser una exigència més que se li fa als centres educatius, considerem que aquesta no pot veure's postergada una vegada més. Així, com hem indicat, són múltiples les problemàtiques socials que trobem una via de treball en l'àmbit de la coeducació, i a més considerem que la coeducació contribueix a fer que els centres educatius siguin més igualitaris, integradors i actualitzats respecte a la realitat social amb la qual es relacionen.

Per tot això, considerem que la implantació del Pla de Coeducació als centres és una necessitat actual, potser entre moltes altres, que dona resposta a les demandes del feminisme en matèria d'educació des de fa molts anys, juntament amb reivindicacions més actuals.

Respecte a les mesures del Pla, estan dissenyades per tal de saber quines són les mesures a realitzar i qui les ha de portar a terme, encara que resten oberts certs aspectes com els cursos en els quals s'han d'implantar o les entitats amb les quals s'ha de treballar, deixant per definir aquests aspectes en el moment de la implantació del pla.

En definitiva, considerem que si bé el Pla té algunes mancances respecte a

l'anàlisi del centre i a la seva implementació, considerem que el document marca les línies de treball i intervencions a realitzar per tal d'iniciar la feina cap a la construcció d'un centre coeducatiu, feina que, per altra banda, ha de ser contínua i no es pot limitar a un període en el temps.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Salvà Mut, Francesca; Rosselló Ramon, M. Rosa; Quintana Murci, Elena (2018). Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria. Orientacions i recursos. Col·lecció Treballs Feministes. Sèrie: Materials didàctics per a la coeducació i la prevenció de la violència de gènere. Palma: Edicions UIB.
- Subirats, Marina (2017). Coeducación. Apuesta por la libertad. Barcelona: Ediciones Octaedro, S.L.
- Equal Saree (2017). El pati de l'escola en igualtat. Guia de diagnosi i d'intervenció amb perspectiva de gènere, Barcelona.

6. BIBLIOGRAFIA

- Coeducació SCCL (2019). Desaprenent. Una mirada feminista a l'etapa secundària. Ajuntament de Barcelona. Districte de l'Eixample.
- Guía de Coeducación. Síntesis sobre la Educación para la Igualdad de Oportunidades entre Mujeres y Hombres. Instituto de la Mujer. Ministerio de Igualdad.
- Roser Fàbrega, Monsterrat; Pagès Heras, Eugènia; Lojo Suárez, Mirta; Cortada Andreu, Esther (2008). Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre. Institut Català de les Dones, Barcelona.
- Orientacions sobre el tractament de la igualtat de gènere i la diversitat cultural en el material didàctic (2018). Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa.
- Pla Director de Coeducació València. Generalitat Valenciana. Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.
- Ryan, Estrella i De Lemus Martín (coord.) (2010). Coeducación. Propuestas para alcanzar la igualdad de género desde las aulas. Granada: Editorial Universidad de Granada.
- Simón Rodríguez, María Elena (2010). La igualdad también se aprende. Cuestión de coeducación. Madrid: Narcea SA de Ediciones.

7. RECURSOS

- Entitat dedicada a la realització de tallers entorn al gènere i la sexualitat, per a infància, jovent i població adulta:

<https://gogaratalleres.wordpress.com>

- Cooperativa dedicada a la incorporació de la perspectiva de gènere i feminista a l'educació. Treballen en la transformació dels patis amb perspectiva de gènere i amb processos comunitaris i en tasques de sensibilització amb professionals de l'educació.

<https://coeducaccio.coop>

- Projecte d'arquitectura feminista. Treballa en projectes de remodelació dels patis i espais de centres educatius amb l'objectiu de fer-los més igualitaris.

<http://equalsaree.org>

- Associació que treballa la coeducació amb adolescents, professorat i famílies. Incorporen, entre d'altres, l'eina del teatre de l'oprimit en els seus tallers.

<https://www.curcuma.coop/es/portada/>

- Associació dedicada a la coeducació. En la seva web inclou un recull de recursos per al professorat destinat a incloure la perspectiva de gènere en el currículum.

<http://associacioperlacoeducacio.org/materiales-coeducativos/>

- Entitat que treballa l'educació afectiva i sexual, la prevenció de la violència masclista, les noves masculinitats i l'amor romàntic realitzant tallers per a joves, però també destinant recursos a l'acompanyament a entitats i institucions i realitzant tallers també per a famílies, infants i professionals.

<http://candela.cat/inici/>

- Llibre dedicat a la temàtica que inclou un apartat de recursos per introduir la

coeducació i la prevenció de la violència masclista a l'educació secundària obligatòria, en els àmbits del llenguatge i la comunicació, la visibilització de les dones i les seves contribucions en les diverses assignatures, la vida afectiva i sexual, els estereotips i rols de gènere, la prevenció de la violència masclista i la resolució de conflictes amb mètodes no violents i altres temàtiques relacionades.

Salvà Mut, Francesca; Rosselló Ramon, M. Rosa; Quintana Murci, Elena (2018). Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria. Orientacions i recursos. Col·lecció Treballs Feministes. Sèrie: Materials didàctics per a la coeducació i la prevenció de la violència de gènere. Palma: Edicions UIB.

ANNEXOS

I. ACTIVITAT D'INTRODUCCIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL CURRÍCULUM D'HISTÒRIA.

Activitat: La dona a la Primera Guerra Mundial

Ubicació dins el Pla de Coeducació: Elx 4: Professorat (acció 12).

Objectiu del Pla: Realitzar una educació amb continguts amb perspectiva de gènere.

Objectius de l'activitat:

- Visibilitzar el paper de les dones a la història i la seva contribució.
- Reflexionar entorn a la invisibilització de les dones i el seu paper en la història, fent visible la seva contribució en el desenvolupament de la història.
- Desenvolupar hàbits de treball cooperatius i de resolució pacífica de conflictes.
-

Temàtica: Visibilització de les dones i els seu paper a la història.

Destinataris: en aquest cas ens hem centrat en el paper de les dones a la Primera Guerra Mundial, que forma part del currículum de quart d'ESO. En qualsevol cas, és una activitat que adaptant la temàtica als diversos períodes històrics es pot realitzar en els diferents nivells d'ESO.

Desenvolupament de l'activitat: es tracta de realitzar una presentació oral amb el suport d'un power point sobre diversos temes proposats pel professorat, un dels quals serà el del paper de les dones en un determinat període històric, en aquest cas la Primera Guerra Mundial, període en el qual les dones van assumir importants tasques com a infermeres i metgesses en els camps de batalla i com treballadores en fàbriques, feines que fins aleshores havien estat realitzant els homes que en aquell període es trobaven lluitant en els camps de batalla. L'alumnat ha de realitzar un treball de recerca sobre la temàtica per a

després elaborar la presentació que exposarà davant els seus companys.

Distribució del grup-classe: La classe es distribuirà en grups de 4 o 5 alumnes que escolliran la temàtica que volen desenvolupar entre les proposades, per realitzar un treball de recerca i elaborar un producte final per a la seva presentació grupal per a la resta de la classe.

Avaluació de l'activitat: El professorat valorarà un 50% de la nota de l'activitat i els grups de classe el 50% restant, havent de valorar aspectes com contingut, la presentació, la comunicació i el treball realitzat a classe, la presentació oral i el producte final. A continuació adjuntem la graella de la co-avaluació:

	Just (0 a 6)	Bon Nivell (6 a 8)	Excel·lent (8 a 10)
Contingut	Idees simples o incompletes	S'han cobert els diferents temes	S'ha aprofundit en els temes
Presentació	Suport visual insuficient o no gaire encertat	Suport visual adequat però no del tot aprofitat	Suport visual interessant i atractiu.
Comunicació	Poc clara i difícil de seguir	Clara i entenedora	Clara, entenedora i fluïda. S'ha interactuat amb el públic.
Treball fet a classe	Treball massa individualista	El treball mostra certa planificació i treball en grup	La presentació mostra un treball planificat i realitzat en grup

Valoració de l'activitat: a més de l'avaluació de l'activitat, podem valorar alguns aspectes de la seva realització com els següents:

- La capacitat dels grups per reflexionar críticament.
- Reconèixer el paper de les dones en la història i la seva invisibilització.

- Ser capaços/ces de gestionar el treball de forma cooperativa i de solucionar els conflictes de forma pacífica.

II. ACTIVITAT A REALITZAR EN EL DIA CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Activitat: Debat sobre els tòpics entorn als estereotips de dones i homes i les relacions de parella.

Ubicació dins el Pla de Coeducació: Elx 4: Visibilització (acció 18).

Objectiu del Pla: Realitzar una educació amb continguts amb perspectiva de gènere.

Objectius de l'activitat:

- Reflexionar entorn als estereotips de gènere, ajudant a l'alumnat a identificar-los com a tal i no com a fets naturals.
- Motivar l'alumnat a adoptar una actitud de rebuig enfront les relacions abusives i la violència envers les dones.

Presentació: es tracta de realitzar una dinàmica a classe, preferentment en horari de tutoria, amb l'objectiu d'engegar un debat sobre els estereotips de gènere i sobre els rols de gènere en les relacions entre homes i dones.

Temàtica: igualtat de gènere, estereotips de gènere i rols en les relacions.

Destinataris: qualsevol grup d'ESO.

Desenvolupament de l'activitat: l'activitat comença amb el visionat d'un seguit de vídeos amb temàtiques relacionades amb els estereotips de gènere i els rols de gènere en les relacions entre homes i dones, per tal d'iniciar la reflexió entorn a la temàtica. Proposem els següents, encara que n'hi han molts més:

- "Que significa hacer algo como una niña".
<https://www.youtube.com/watch?v=s82iF2ew-yk>
- "Cambia el cuento"
<https://www.youtube.com/watch?v=xCEEKqcSFL0>

- “Sin pensarlo dos veces”

<https://www.youtube.com/watch?v=RGjM8h3-dZU&feature=related>

A continuació, s'organitza la sala en tres espais en els quals hi ha cartells amb les següents frases: hi estic d'acord, no hi estic d'acord i no ho sé.

Hi ha unes targetes preparades amb les següents frases:

1. Si tens parella, ho has de fer tot amb ell/ella.
2. Si una noia diu que *no*, moltes vegades vol dir que *sí*.
3. Els nois poden decidir sobre la forma de vestir de la seva parella.
4. Si tens parella, és normal que les amistats no siguin tan importants.
5. És normal que les noies siguin més carinyoses.
6. Els nois solen tenir la iniciativa en les relacions de parella.
7. Si tens parella, pots mirar el seu mòbil.
8. Els nois “xulos” en el fons tenen bon cor.
9. Les noies dures i amb iniciativa en el fons voldrien ser nois.
10. Els nois són forts i les noies són més dèbils.

A continuació, una persona de l'alumnat llegeix una targeta i la resta de la classe s'ha d'ubicar en un dels tres espais. Cada grup ha d'argumentar la seva opinió i després es convida a l'alumnat a canviar de grup.

Distribució del grup classe: com hem indicat, l'alumnat, amb cada targeta amb afirmacions es distribuirà en tres grups segons si hi està d'acord, no hi està d'acord o no ho sap. Després de defensar la seva posició en petits grups, es convida a les persones participants a canviar de grup si així ho desitgen.

Valoració de l'activitat: per tal de valorar l'activitat hem de veure si aquesta a servit per reflexionar sobre aspectes com els següents:

- Els estereotips de gènere són culturals i no naturals, i per tant, es poden canviar.
- Els estereotips de gènere influeixen en com es construeixen les relacions de parella, en ocasions portant a situacions de violència envers

les dones.

- Les situacions d'abús i domini no són normals ni acceptables.
- Homes i dones tenen dret a la igualtat i al respecte de les diferències.
- També serà important l'actitud de respecte en el debat i la capacitat de reflexionar críticament sobre la temàtica proposada.

III. ENTREVISTA REALITZADA A L'AGENT COEDUCACIÓ DE L'INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA JOSEP MIQUEL GUÀRDIA (12 d'abril del 2019, per l'autora)

Alba: El treball de màster que faig és sobre un pla de coeducació en aquest centre, enviaré també unes enquestes a l'alumnat i al professorat, llavors era per saber si realment no hi ha pla de coeducació en el centre...

Laura: No, perquè de fet no hi ha agent de coeducació en el centre, o sigui damunt papers jo sóc l'agent de convivència i coeducació, però jo no tinc la formació de coeducadora, tinc interès i vaig fent coses i em vaig informant però damunt els papers diguem de Conselleria jo no tinc el curs de coeducadora.

Alba: Llavors hi ha un curs específic?

Laura: Sí, hi ha un curs, jo tinc el material i tot, però quan va ser el temps d'apuntar-me, no vaig poder fer-lo. Clar, jo he estat en pràctiques tot aquest temps de funcionària, he fet segon de batxillerat... bé, que no ho podia fer tot, saps? Però hi ha un curs a posta i aquest curs quan l'has fet, t'habilita com a coeducador, llavors tots els centres estan obligats a tenir-ne un. És a dir, anam tirant cap a tots els centres tenir l'obligació de tenir un agent coeducador.

A: Llavors... teniu mesures específiques de coeducació? Perquè he vist, per exemple, que el 8 de març es fan algunes coses, el dia de la dona... Jo en el pla també plantejo coses com que els professors haurien de revisar el currículum, el llenguatge, els espais...

L: Això que jo sàpiga i pel que fa al tema del currículum ocult i les diferències sexistes del llenguatge és una cosa que ha de fer l'agent coeducador. Clar, sobre papers, sobre programacions i sobre currículums, jo no m'hi he posat. Jo m'he dedicat a una altra faceta, una cosa que crec que és útil dins l'àmbit educatiu és proposar referents als al·lots i al·lotes dins tots els àmbits de coneixement, o sigui que coneguin dones. Perquè el que diuen totes les investigacions és que les filletes, ja de ben petites, com que no tenen referents de dones químiques, dones policies, dones bomberes... ja no s'hi imaginem fent

aquestes feines. I això fa que, per exemple, al batxillerat de ciències hi hagi menys al·lotes i, sobretot, les al·lotes que hi ha són de la branca de ciències de la salut, és a dir, professions de cura. Però no hi ha enginyeres, no hi ha informàtiques, no hi ha... tot és àmbit de cures, de ciències de la salut.

Nosaltres el que vam plantejar, - tot això ha anat sorgint a mesura que ens hem reunit amb la Comissió de convivència i hem anat veient coses- va ser considerar que era important proporcionar a l'alumnat referents d'aquestes àrees científiques, no només de l'àmbit de cures sinó també d'investigació, d'investigació en infermeria, investigació en... d'acord? I, en aquest sentit, vam fer unes xerrades de l'àmbit de la salut, amb infermeres i metgesses, però que investiguen... Van venir, van fer una xerrada a 2n d'ESO i van agradar molt, per això la vam repetir a 3r d'ESO. Perquè a 3r d'ESO és el moment quan ells i elles han de decidir si s'encaminen cap a estudis més científics o més aplicats. Llavors abans de fer la tria, volíem que tinguessin contacte, encara que és esporàdic, és només un dia, però el que sí que volíem és que veiessin que sí que existeixen dones que fan tasques d'investigació i que no és un rol només reservat en els homes.

I ara el que farem la setmana que ve és que vindran ex-alumnes al·lotes de l'institut que estudien carreres científiques i faran una xerrada amb els alumnes de 3r d'ESO però els que estan interessats en la branca científica. I han preparat un bloc de preguntes sobre per què van estudiar el que van estudiar, quins professors i professores els han influenciat més, quines coses els han sorprès més veure a la 'universitat, si hi han moltes dones, si hi han moltes dones professores o no en tenen moltes, per veure si podem fomentar un poc aquest qüestionament de tots els referents, aquesta és la idea sobretot en l'àmbit acadèmic.

Dins aquesta mateixa via, estem fent un calendari, és un projecte de centre, un calendari anual de l'any 2020. Cada departament ha proposat quatre o cinc dones rellevants dins el seu camp. El departament de matemàtiques i informàtica han aportat, per exemple, dones tecnòlogues i la inventora del Wifi va ser una dona. Després els de filosofia també hem presentat tres o quatre, i sempre hem intentat que a cada departament hi hagi una dona espanyola,

catalana o menorquina si ha estat possible. La idea és que cada grup classe té les dones assignades d'un departament i ha de fer una feina de recerca d'aquestes dones. Quan aquestes recerques s'haguin fet, cada grup classe triarà una dona i aquesta dona passarà al departament de plàstica i seran els alumnes els que la dibuixaran i farem un calendari anual. Cada departament i cada classe tindrà una pàgina d'aquest calendari i clar serà una feina que hauran fet entre tots, tots hauran col·laborat, investigat sobre una dona per intentar posar més noms femenins.

I tot això va lligat a un projecte que vam començar el dia 25 de novembre que és el dia de la dona, que en lloc d'enfocar-ho cap a les víctimes, ho vam intentar enfocar en positiu, o sigui cap a dones fortes que han superat obstacles per la seva condició de ser dones. I el que vam fer va ser unes frases rellevants sobre la situació de la dona, i cada classe va triar una frase que els hi va agradar, que els representava, la van pintar en un paper mural, la van penjar de fora, hi ha classes que encara la tenen penjada.

La idea és aquesta, omplir de referent positius, bons, polits, que després ells es puguin trobar més endavant. A tercer d'ESO també, això ho va fer la professora del departament de física i química va fer aquesta taula periòdica de dones científiques que és una passada, és "xulíssima". Els hi va quedar "xulíssim", hi ha tantes dones científiques com elements, els hi va quedar molt bé.

El que intentam és açò, omplir de referents femenins l'acadèmia, perquè realment en els llibres de text no n'hi ha de dones, llavors elles necessiten... els experts diuen que elles no aspiren a més perquè no tenen mirall on mirar-se. De fet jo ho veig a la meua classe, tinc alumnes de deu que volen ser mestres d'infantil, que jo no ho pos en dubte, és molt respectable, però és opció de cura, que té el seu mèrit, però traient deus, pots aspirar a molt més. Que segurament canviarà, però a priori això, mestres...

A: Que després està l'altra banda respecte als nois i totes les activitats de cura que també...

L: Exacte... el que ens queda pendent és intentar canviar el rol de la masculinitat. Perquè jo veig que els nois quan fan la recerca del calendari

també els interessa molt, tenen molt d'interès a trobar aquest referent femení igualment tot i no ser dones. Clar això de vegades tenim el prejudici de dir això el interessarà molt a les fietes però no, el interessa a tots. El que passa és que el rol dels fiets des de l'acadèmia és més mala de canviar, perquè això són coses que venen molt des de casa. En canvi, des de l'acadèmia podem dir: mira, tens totes aquestes dones filòsofes, si a tu t'agrada la filosofia mira totes les que hi ha. En canvi, en els fiets com li expliques que hi ha uns rols i uns masclismes, i unes coses que reproduïm, però és més difícil, no sé com explicar-t'ho.

A: Que en un principi seria més de l'àmbit privat... Però jo em referia a que ells també han de tenir l'opció d'escollir professions de cura.

L: Està clar, i no les trien. No hi ha cap fiet de la meua classe que vulgui ser mestre, per exemple.

A: I després el professorat... perquè... totes aquestes activitats quedarien una mica d'elecció lliure?

L: No. Són activitats que s'han de fer obligatòriament. I, per exemple, la de dia 25 de novembre es va fer a ses sessions de tutoria, i en teoria el calendari també s'hauria de fer en les sessions de tutoria. Què ens passa? Que les sessions de tutoria d'aquest centre estan sempre plenes de coses a fer, llavors clar, a 1r i 2n d'ESO tenim dues sessions de tutories setmanals, i dins la tutoria encara t'hi pot cabre, perquè fas una hora de tutoria i una hora més de feines de calendari, però a 3r i 4t d'ESO només tenen una hora de tutoria setmanal, i ara t'has de pre-matricular per a l'any que ve, ara sessions d'orientació per a veure què fan, ara no sé què... i no tenen temps. Llavors el que hem fet ha estat canalitzar-ho a través del departament de filosofia, com jo sóc de "filo", entre la cap d'estudis i jo el que hem fet ha estat aprofitar les sessions de tutoria o aprofitar les meves de Valors Ètics, per fer aquesta feina. Però en teoria i a la pràctica és una feina de tutoria. Està clar que si els tutors no estan implicats, la feina no surt tant bé com hauria de sortir. Hi ha tutors que estan súper implicats i surten unes coses súper divertides... Per exemple, les portes de primer d'ESO van ser els propis alumnes que van triar un referent femení, i

ho van fer i no ho han tret i ho van fer en novembre, que jo pensava això no durarà ni tres dies a les portes, i ningú ho ha tocat, perquè el hi ha agradat fer-ho, sí, sí.

I en teoria aquestes coses són obligatòries, el que passa que clar, ho has d'obligar de manera indirecta, que la gent tengui ganes de fer-ho, que s'ho senti com a propi, i això és complicat.

A: Jo em referia també a com el professorat dona les classes, integrar aquests referents femenins o visibilitzar les dones en les mateixes classes.

L: Clar, nosaltres el que vam intentar quan vam fer la distribució de dones des del calendari és que es tutors tinguessin les dones que el seu departament havia proposat. Per exemple 3r d'ESO B el seu tutor és de llengua castellana, llavors aquest grup havien d'investigar entorn a les dones que el seu departament havia proposat. Per què? Perquè sempre és més fàcil si tens un expert que et guia en la recerca que si no tens ni idea. Per exemple, a 4t A tenen el departament de filosofia assignat perquè són difícils... però després de 3r d'ESO C tenen assignat les que van escollir el departament de plàstica perquè ell és de plàstica, per intentar vincular el professor amb la recerca. Però clar estem "enxegant"-ho tot això i tot és molt lent...

A: I és molta feina no també per a una persona, però no ho fas tota sola?

L: No, no ho faig tota sola però sí és molta feina. Però bé, val la pena.

A : Després també estava pensant respecte a les xerrades... Una de les mesures que tinc plantejades en el pla són xerrades entorn a les noves masculinitats, a la diversitat de gènere...

L: Sí, això és una cosa que està pendent perquè hi ha un cert... o sigui, des de la Comissió de convivència considerem que és important que hi hagi unes sessions d'educació sexual i afectiva, però ens hem trobat que no tothom i ve d'acord, llavors clar és complicat casar una cosa amb l'altra, perquè clar per a jo és una cosa de supervivència, de feminisme i d'igualtat i, per altra gent, considera, i jo en part crec que tenen raó, que no és feina nostra, que la nostra

feina és ensenyar la nostra matèria. Clar jo arriba un punt que pens que tenen raó i arriba un punt que pens que no tenen raó, perquè en teoria hi ha un pla per l'educació sexual que es diu "Amb tots el sentits" que està molt bé, hi ha molts de materials elaborats, està súper bé, però el que volen és que ho faci el tutor en les seves classes, i això és impossible. Jo som tutora i no tinc cap tipus de reparo en xerrar de res, i no m'hi veig capacitada. Llavors, el que hem fet ha estat a través del serveis socials de l'Ajuntament, que aquí treballam molt en xarxa, ha estat contractar una al·lota, que ha vingut a fer unes xerrades a 2n d'ESO de vinculació afectiva amb un mateix i amb els altres, i ho està fent a través del moviment, és molt interessant, els hi agrada molt, participen molt bé, a jo m'agrada molt. Però clar jo ho veig amb el meu grup, que és un grup molt tranquil, que funcionen molt bé amb qualsevol cosa que els hi donis, llavors jo estic molt contenta amb aquestes sessions, però no sé si en altres grups hauran anat tant bé, s'haurà de valorar. Però la idea és anar treballant totes aquestes coses i sí que estaria bé, i enguany no ho hem fet, és no només educació afectiva, noves masculinitats, sinó també la diversitat sexual. I això és una cosa que a 2n d'ESO és un poc prest però a 4t d'ESO jo crec que s'hauria de fer, jo pens que amb 4t d'ESO és totalment necessari, perquè un 20% de la població de fora és homosexual i aquí dins també, llavors clar hi ha un 20% de persones que no estan ateses. I ho notes en petits detalls, jo per exemple, que dono Valors Ètics que dona per molt, jo a vegades dic: "perquè clar si es meu nòvio o sa meva nòvia"! I en un principi que ho deia "feien així", i jo els dic: què passa? Ara ja estan acostumats i quan els hi dic es meu nòvio o sa meva nòvia ja no em miren malament, però al principi en demanaven: però tu ets lesbiana? "Bonu" que t'importa a tu! Jo que t'ho deman? No, "bueno"... Jo don totes les opcions possibles, ah, "vale, vale"! Clar ara ja estan acostumats però clar és que ningú els ho ha dit.

A: Sí, és com que es pressuposa...

L: Sí, i això fa mal, tant en els alumnes i les alumnes que són homosexuals com en els qui no ho són, fa mal a tots, i això és una cosa que s'ha d'introduir. Però enguany no em pogut fer res de tot això.

A: Però sí que feu bastantes coses...

L: Clar, és que jo també amb el fet de ser de filosofia pens que hi ha hagut tot una espècie de despertar, fa anys ja, però sí que ara hi ha lectures més accessibles que expliquen molt bé la situació de la dona i el que hauria de ser el feminisme com toca, ben entès. Així com fa deu anys, filòsofes molt importants ja ho estaven xerrant eren conceptes molt difícils, que no tothom hi tenia accés llavors semblava una discussió d'il·lustrats, una discussió metafísica... Ara hi ha escriptores que són bones que fan conferències interessants, molt planeres, molt accessibles que serveixen d'introducció en el tema, llavors clar això fa que tu hi puguis xerrar molt millor amb els alumnes.

Per exemple, jo a 4t d'ESO el 8 de març, jo el 8 de març vaig fer vaga, però abans els hi vaig posar una conferència d'una autora, que no és que tingui una gran qualitat, quant a idees no és molt elaborada però és suficient. És una al·lota negra que es diu Chimamanda... "vale" pues els hi vaig posar "Todos deberíamos ser feministas" i els hi va encantar, tant en els al·lots com a les al·lotes. Perquè ella aborda una cosa que és molt interessant que és això, quan nosaltres tancam una al·lota dins un paràmetre a l'al·lot també li tancam i els paràmetres dels al·lots encara són més estrets que els de les al·lotes. I clar ells s'hi noten un poc presos, perquè les relacions entre ells són diferents, jo m'hi fix. Quan jo feia 4t d'ESO els al·lots no s'hi tocaven ni s'abraçaven, es pegaven i "bueno". I ara es peguen però també s'abracen i es fan carícies.

A: Jo sí que he notat un canvi, perquè jo vaig estudiar en aquest institut, un canvi en molts aspectes a millor.

L: Sí, està molt més normalitzat, però així i tot encara hi ha gent que no... tant d'elles com d'ells, i això s'ha d'intentar suavitzar un poc. Però clar, això s'aconsegueix a base de temps i no d'accions puntuals. O sigui el que fem enguany tindrà efectes segur, però una volta això s'hagi perfeccionat tindrà efectes durant molt de temps. Però clar hem de ser pacients, i clar jo m'agradaria ja veure que filletes que no se pensaven apuntar a 4t d'ESO d'acadèmiques... clar això jo encara no ho veuré, jo ho veuré quan els que ara fan 1r d'ESO o 6è de primària arribin a 4t d'ESO i hagin de decidir si continua

tot es programa de referents, no sé... és complicat.

A: I després respecte als usos dels espais veus algun...

L: Sí, també ho hem xerrat. A veure el pati és totalment propietat dels fillets, sí que és veritat que en aquest institut hi ha alguna filleta que juga a futbol o a bàsquet, però és una excepció, i a l'hora de pati crec que es produeix poc, es produeix més a hora de guàrdies, això sí que ho he vist, a 1r d'ESO, 2n d'ESO jugant a futbol a hora de guàrdies. Però hem intentat per eliminar una mica això i fluïdificar una mica això que és el pati... feim dues vegades a la setmana "Patis dinàmics", que consisteixen en què durant les hores d'Educació física els alumnes de 4t d'ESO i 1r de Batxillerat preparen unes activitats pels petits, de 1r i 2n d'ESO, i cada setmana aquestes activitats canvien. Qui són els monitors d'aquestes activitats? Els alumnes, així aconseguim dues coses, que filletes i filletes juguin i també aconseguim que hi hagi relació entre diferents nivells. Perquè era una cosa que els alumnes demanaven. L'any passat vam fer una espècie d'assemblea que es diu "All café" i els alumnes demanaven tenir més relació entre nivells. I clar, vam començar el curs ja planificant els patis dinàmics per provocar aquest coneixement obligatori entre uns i altres, dilluns faran la gimcana mediambiental 1r i 2n d'ESO i els monitors de la gimcana són de 3r d'ESO. Intentam provocar tot això, però clar això és al marge de la coeducació. Però sí que és veritat que els patis tenen difícil solució ara per ara, perquè els petits imiten en els grossos, perquè els petits són molt de jugar però poc a poc van perdent aquestes ganes de jugar, i ells continuen jugant i elles no, i això és perquè o veuen que les grosses no juguen, hi ha una certa imitació que és molt difícil de rompre, molt difícil de rompre.

A: I a més, és molt difícil també proposar mesures en aquest sentit per trencar aquesta dinàmica...

L: A jo sí... jo això és una cosa que hi he estat donant voltes i hi hem estat donant voltes i a jo no se m'occorreix res.

A: Hi ha un llibre que és diu "Patios..."

L: Però... per secundària? Perquè jo tot el que he trobat és per a primària. Clar a primària... al millor m'equivoc però em sembla que a primària tot és un poc més fàcil, perquè tu com a tutora estàs amb els teus alumnes, menys a les hores de castellà, anglès i música, però la resta ho fas tu sempre amb els teus alumnes. Clar, els coneixes molt més, tens un horari molt ample en el qual organitzar les activitats del dia i sempre pots colar alguna cosa extra... en canvi jo amb una hora de 55 minuts de Valors Ètics no puc colar res, i si colo alguna cosa deixo de fer el que tenia planificat, que no passa res, però clar, anam molt "a toc de pitu", els nostres horaris no permeten ni coordinacions, ni permeten activitats... vull dir, no ho permeten, i jo consider que sóc flexible i quan me prenen una hora me torn "loca". Perquè clar si me prenen una hora de Valors Ètics, vol dir que estic dues setmanes a veure els meus alumnes i dius... "vale" molt bé que facin això, però jo també he d'estar amb ells que tinc coses a fer! I clar a primària els fillets són més flexibles a hora de fer modificacions i aquí no ho som tant, i aquí ens hem de posar d'acord molta gent i no tothom considera que hi hagin coses que siguin prioritàries. I sí es feminisme està molt bé i la igualtat està molt bé però perquè hem de gastar doblers en el pati si ja està bé... tanmateix elles no volen jugar... tu que saps! Jo li vaig dir a un "profe", jo no hi volia jugar al pati, però jo el que encara no sé és si jo no hi volia jugar perquè no se m'estava permès o perquè realment no volia, això és el que realment jo no sé. I si jo com a persona adulta reflexionant no ho sé, elles menys, llavors ja està bé de prendre decisions per els altres, saps? I clar diuen sí, tens raó, tens raó, però clar t'hi has de posar un poc... no maleita però... maleita, contundent, ferma, han de veure que tu no penses davallar... i si veuen que tu no davalles de s'ase, bueno, vale, ho farem.

A: I per part del professorat en general sí que tindrien interès en aquesta àmbit o depèn una mica de cadascú, no?

L: Jo crec que depèn una mica de cadascú i del moment també, jo crec que podríem enganxar quinze o vint persones, això t'ho podria dir millor el cap d'estudis que coneix millor a la gent. Jo som una persona que jo vaig d'un amb un: Eh! T'agradaria fer això? Sí, bonu, bonu... Sí, vengà serà "guay"... animant

així aconseguir coses, el que seria molt interessant seria fer una formació de centre de tot això.

A: Sí, és que era una de les propostes, fer formació en aquest àmbit per al professorat, perquè em sembla que moltes vegades potser no es sap com fer-ho, com introduir aquesta perspectiva...

L: No s'adonen, no s'adonen, vull dir no... i ho trobo normal, eh, perquè jo fa uns anys tampoc me'n donava compte, ho vivies i era normal, fins que va arribar un moment que vaig dir, no espera, no és normal, però clar és un despertar personal i en això tenen els mateixos prejudicis es homes que les dones.

A: Després he vist que a les Illes Balears estan fent un Pla de Coeducació...

L: El que estan fent és una convocatòria de participació per incentivar els plans de coeducació en els centres i estem preparant un projecte per a veure si ens l'accepten per a l'any que ve. Perquè el calendari no estarà acabat al juny, es un projecte que ens agafarà fins a novembre del 2019 i ja afectarà al curs 2019-2020, i clar estaria bé que ens l'acceptessin per això, però... no saps l'administració tampoc quins criteris té.

A: Sí és que he estat cercant informació i no trobo el pla ni res d'això...

...

...

A: Gràcies pel temps i la disponibilitat.

**IV. ENQUESTES SOBRE LA COEDUCACIÓ AL CENTRE, PER A
L'ALUMNAT I EL PROFESSORAT (elaborades per l'autora)**

Enquesta sobre la coeducació al centre (alumnat)

PREGUNTAS

RESPUESTAS

Enquesta sobre la coeducació al centre (alumnat)

Aquesta enquesta és part de la realització del Treball Final del Màster del Professorat. Amb ella volem analitzar l'estat de la coeducació al vostre centre per tal de poder proposar mesures per a millorar aquesta qüestió. L'enquesta és anònima i no requereix més de 10 minuts, per això us agraïm que la contesteu i que sigueu sincers.

Sexe: *

Noia

Noi

Altres

Curs:

Texto de respuesta corta

Indica si has rebut informació sobre les següents qüestions a les classes o en esdeveniments al centre:

- Igualtat de gènere
- Violència de gènere
- Diversitat sexual i de identitat de gènere
- Relacions afectives i sexuals
- Tasques de cura i la seva importància a la societat
- Educació emocional
- Noves masculinitats

Respecte a la informació que has rebut indica si: *

- No n'he rebut gaire
- He rebut la suficient
- N'he rebut però m'agradaria tenir més informació

Et sembla que el professorat inclou a les seves classes el paper de les dones a la societat? *

- Sí
- No
- Podria fer-ho més

Et sembla que les relacions entre l'alumnat són igualitàries respecte al gènere? *

- Sí
- No
- Són millorables

Els materials que empreu a classe són lliures de sexisme? Et sembla que inclouen suficientment el paper de les dones? *

- Sí
- No
- Es podria millorar

Et sembla que l'ús dels diferents espais de l'institut (patis, materials, la classe, l'atenció del professorat, etc.) és igualitari entre noies i nois? *

- Sí
- No
- Es podria millorar

A l'institut hi ha alguna persona de referència per a tractar aquest tipus de qüestions? *

- Sí
- No

En cas de resposta afirmativa, digues qui és: *

Texto de respuesta corta

En cas que no existeixi aquesta figura, et semblaria útil que existís? *

Sí

No

Si vols fer alguna aportació en aquesta temàtica serà benvinguda, pots fer-ho aquí:

Texto de respuesta larga

Enquesta sobre la coeducació al centre (professorat)

PREGUNTAS

RESPUESTAS

Enquesta sobre la coeducació al centre (professorat)

Aquesta enquesta és part de la realització del Treball Final del Màster del Professorat. Amb ella volem analitzar l'estat de la coeducació al vostre centre per tal de poder proposar mesures per a millorar aquesta qüestió. L'enquesta és anònima i no requereix més de 10 minuts, per això us agraïm que la contesteu i que sigueu sincers.

Sexe *

Dona

Home

Altres

Especialitat: *

Texto de respuesta corta

Has rebut formació en l'àmbit de la coeducació i la igualtat de gènere? *

Sí

No

Estàs interessat en realitzar formació en aquest àmbit? *

- Sí
- No
- M'és indiferent

Indica quins dels següents àmbits et resulten interessants en relació a la teva pràctica docent? *

- Igualtat de gènere
- Violència de gènere
- Diversitat sexual i de identitat de gènere
- Relacions afectives i sexuals
- Tasques de cura i la seva importància a la societat
- Educació emocional
- Noves masculinitats
- Cap

Empres un llenguatge inclusiu a les teves classes? *

- Sí
- No
- M'agradaria fer-ho més

El material i les activitats que empres a classe inclou la participació de la dona a la societat i la diversitat sexual i afectiva? *

- Sí
- No
- M'agradaria fer-ho més

Què necessaries per tal d'incloure la perspectiva de gènere a les teves

Texto de respuesta larga

Et sembla que les relacions entre els personal treballador del centre són igualitàries? *

- Sí
- No
- Ho haurien de ser més

Et sembla necessari que els diferents documents de centre incorporin la perspectiva de gènere? *

- Sí
- No
- M'és indiferent

Et sembla necessària la figura d'un/a agent coeducador/a al centre? *

Sí

No

No ho sé

Et sembla necessari o interessant l'existència d'un Pla de Coeducació per al centre? *

Sí

No

No ho sé

Creus que les tasques de cura al centre es reparteixen de forma *

Sí

No

Es podria millorar

Hi ha alguna aportació o comentari que vulguis realitzar en relació al tema comentat? *

Texto de respuesta larga

